

Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 14

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 16. september 2019

Algus 11.10, lõpp 13.00

Juhataja: Tõnis Mölder (esimees)

Protokollija: Terle Kask (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Liina Kersna, Helmen Kütt, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev

Komisjoni ametnikud: Tiina Runthal (nõunik-sekretariaadijuhataja), Heidi Barot (nõunik), Helgi Kundla (nõunik)

Kutsutud: Eesti Tööstajate Keskliidu tegevjuht Arto Aas, volikogu esinaine Kai Realo ja õigusnõunik Piia Zimmermann (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kohtumine Tööstajate Keskliidu esindajatega
3. Kollektiivse pöördumise "Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist Eestis!" arutelu
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu sotsiaalkomisjoni nädala (16.09.2019-20.09.2019) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 16.09.2019 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kohtumine Tööstajate Keskliidu esindajatega
3. Kollektiivse pöördumise "Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist Eestis!" arutelu
4. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 17.09.2019 kell 14.00

1. Kollektiivse pöördumise "Tingimusteta põhisissetuleku (kodanikupalga) teostatavuse ja mõju uurimisest Eestis" arutelu

Otsustati:

- 1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Liina Kersna,

Helmen Kütt, Tõnis Mölder, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

2. Kohtumine Tööandjate Keskliidu esindajatega

Tööandjate Keskliidu tegevjuht **Arto Aas** ja volikogu esinaine **Kai Realo** andsid komisjonile ülevaate tööandjate ootustest ja teemadest, mis on hetkel tööandjate jaoks sotsiaalvaldkonnas kõige aktuaalsemad (protokollis lisa 1).

Marika Tuus-Laul küsis palgataseme, töötuse määra ja puudust kannatavate palgatöötajate kohta.

Arto Aas vastas, et riikide palgataset saab võrrelda erinevate näitajatega. Ettekandes toodu mõte oli näidata, et oleme hästi kiirelt saanud jõukamaks ja meie palgakasv on olnud muljetavaldav. Viimastel aastatel on inflatsioon olnud 2-3%, aga palgad on kasvanud 7-8%. Nende inimeste osakaal, kes täna alampalka saavad, on üsna väike. Inimesed on realselt saanud jõukamaks ja absoluutset vaesust on jäänud palju vähemaks, mis ei tähenda seda, et ei oleks kihistumist või muid sotsiaalseid probleeme.

Marika Tuus-Laul küsis, milliseid põhimõtteid soovitakse töölepingu seaduses muuta, et võimaldada paindlikumaid töösuhteid?

Kai Realo vastas, et kuna paljud inimesed ei soovi töötada täistööajaga ja tööle ollakse valmis minema ka lühikese etteteatamisega, siis tuleks töölepingus võimaldada määratleda töökoormus vahemikuna. Samuti tuleks muuta tähtjalise töölepingu sõlmimine paindlikumaks. On inimesi, kes töötavad ja tahavad töötada väiksema koormusega, kuid ettevõtjate jaoks on väga kallis võtta tööle nt 20% koormusega töötajaid.

Arto Aas märkis, et lisaks eelpool toodule on kasvavaks trendiks käsunduslepingute sõlmimine, mille puhul on töötajal veel vähem õigusi ja garantiisid.

Viktor Vassiljev küsis, kas tuleks muuta ideoloogiat, et noored tahaksid teha ka lihtsamat tööd?

Kai Realo vastas, et hoiakute küsimus on hetkel tõesti Eestis ja ka mujal maailmas probleemiks. Ühiskonnas tuleb muuta hoiakuid töötavate inimeste suhtes. Oluline on austada inimest tema ametis. Eesti ühiskonnas seisab ees väga keeruline aeg, kui ei hakata töötama selle nimel, et tööd väärtustataks ja just oskustööd. Ühest küljest on ettevõtjate ülesanne neid ameteid propageerida, kuid kindlasti on siin oluline roll ka riigil.

Arto Aas lisas, et kindlasti on tööandjad huvitatud sellest, et need noored või ka vanemas eas inimesed tuleksid tööturule, kes sealt täna väljas on. See on midagi, millega riik võiks aktiivselt tegeleda, et tööandjad ei peaks otsima töötajaid väljastpoolt Eestit. Lisaks sellele leiavad tööandjad, et kutseharidus võiks olla kõrgemalt hinnatud.

Liina Kersna küsis töötajate vaimse tervisega seotud probleemide kohta.

Kai Realo vastas, et tegemist on keerulise teemaga, kuna vaimse tervise probleeme ei ole kerge tuvastada. Oluline roll on siinkohal töötervishoiuteenusel, mis ei toimi täna päris nii nagu peaks. Kindlasti vajavad tööandjad abi ja nõustamist selles osas, kuidas saada hakkama inimestega, kellel on erivajadused.

Liina Kersna küsis, kas on teada mõni ettevõtte, kus on psühholoog tööle võetud?

Kai Realo vastas, et lepinguline psühholoog on paljudel ettevõtetel.

Priit Sibul küsis renditööjõu kohta ja tööandjate ettepaneku kohta kaotada spetsialistide sissereände piirarv.

Arto Aas vastas, et tööandjate peamine sõnum on see, et täna on töökäsi vaja igasuguse töö jaoks, sest Eestis neid lihtsalt ei ole. Sellepärast võiksid regulatsioonid arvestada reaalsusega. Näiteks on probleemiks pikaajalise tööloa saamine, mida antakse aastas 1300 ja mis saavad juba aasta alguses otsa. Samuti on hakanud kiirelt kasvama lühiajalise töötamise loa võtmine, mida on võetud üle 20 000. Probleemiks on ka see, et regulatsiooni kohaselt tuleb maksta Eesti keskmist palka, kuid mõnes sektoris on selle maksmine väga keeruline.

Urmas Espenberg märkis, et mõistab tööandjate muret seoses tööjõu puudumisega, aga kas ei ole kaalutud seda, et tuua tööjõudu Euroopa Liidu seest, nt Rumeeniast, Bulgaariast, Portugalist või Kreekast?

Arto Aas vastas, et see oleks loomulikult tervitatav, kui siia oleksid valmis tulema inimesed ka Euroopa Liidu seest, kuid paraku on reaalsus see, et Eesti palgatase ei ole väga atraktiivne. Samuti on nt rumeenlastel ja bulgaarlastel lihtsam minna mõnda neile lähemasse riiki, kus palgatase on kõrgem ja kogukond või kultuuriline lähedus suurem.

Hele Everaus küsis töökiusamise kohta. Ta märkis, et teab juhtumeid, kus töökiusamise tõttu on tekkinud depressioonile iseloomulikud sümptomid kuni töövõimetuseni välja. Üldiselt on töövõtjad sellistel juhtudel ka nõrgemas positsioonis.

Kai Realo vastas, et pikemas perspektiivis saab seda lahendada ainult läbi selle, kui juhtimiskvaliteedist räägitakse rohkem. Töökiusu teemad tulevad sellest, et inimesed ei suhtle omavahel ja professionaalset inimeste juhtimist on vähe. Kahjuks kipub see nii olema ka väga paljudes hea mainega ettevõtetes.

3. Kollektiivse pöördumise "Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist Eestis!" arutelu

Tõnis Mölder märkis, et komisjon pöördus peale 4. juunil toimunud avalikku istungit Teaduste Akadeemia poole, et küsida nende arvamust kollektiivse pöördumise "Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist Eestis!" kohta. Teaduste Akadeemia saatis 10. septembril komisjonile vastuse koos ekspertarvamusega. Komisjonil tuleb kollektiivse pöördumise osas kujundada oma seisukoht.

Viktor Vassiljev leidis, et olemasolevate andmete põhjal ei ole põhjust 5G tehnoloogia paigaldamist peatada. Küll aga tuleks uute mastide kasutuselevõtmisel viia läbi mõõtmised, mis näitaksid, et kiirgus ei ohustaks isikute ja keskkonna tervist. Sarnaseid mõõtmisi on tehtud telefonimastide ja nende läheduses olevate lasteaedade vahel. Terviseameti poolt ligi kolm aastat tagasi läbi viidud mõõtmised toona kahjulikke mõjusid ei näidanud.

Liina Kersna viitas Eesti Teaduste Akadeemia arvamuses toodule, et 5G tehnoloogia puhul kasutusele võetavad sagedused on lähedased juba kasutusel olevatele sagedustele. Ta märkis, et Eesti ei ole ainuke riik, kus 5G tehnoloogiat soovitakse rakendada ning uuringuid selle mõjude kohta on tehtud maailmas kindlasti väga palju.

Signe Riisalo märkis, et uute tehnoloogiate puhul on pikaajalist mõju inimese tervisele võimatu hinnata. Ta nõustus, et kui 5G hakatakse rakendada, siis tuleks regulaarselt läbi viia vastavad mõõtmised.

Priit Sibul nõustus eelpool tooduga ning leidis, et 5G sagedusmastide vahel mõõtmiste tegemine oleks mõistlik.

Komisjon otsustas pöörduda Sotsiaalministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poole ettepanekuga viia 5G rakendamisel läbi mõõtmised 5G sagedusmastide vahel. Sageduslubade andmisel tuleb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil tagada, et nendes sätestatud tingimused kaitseksid nii inimese elu ja tervist kui ka keskkonna tervist. Sotsiaalministeeriumil tuleb jälgida, et Eestis kasutatavad piirnormid oleksid vastavuses rahvusvaheliste mitteioniseerivate kiirguste valdkonnas kehtestatud standarditega.

Riigikogu sotsiaalkomisjon peab kollektiivse pöördumise esitajate tõstatud probleemipüstitust väga oluliseks ning jälgib ka edaspidi nimetatud valdkonna arengu mõju inimese tervisele.

Otsustati:

3.1. Mitte nõustuda esitatud kollektiivse pöördumisega "Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist Eestis!" (konsensus: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Liina Kersna, Helmen Kütt, Tõnis Mölder, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

4. Info ja muud küsimused

Komisjonis arutati edasiste tööplaanidega seonduvat.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Mölder
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Terle Kask
protokollija